

KDE BUDEME ŽÍT?

metodický list

ZÁKLADNÍ INFORMACE

Anotace

Tato lekce se zaměřuje především na pochopení důsledků klimatické změny, které nepříznivě ovlivňují život na naší planetě. Metodika vychází ze samotných faktů o klimatické změně. Lekce se zaměřuje jak na hlavní globální dopady, tak i na konkrétní regionální problémy, které mohou mít globální důsledky, a žáci si na základě jejich studia budují porozumění propojenosti světa. Lekce by žáky měla vést k přemýšlení nad klimatickou změnou, jejím významem do budoucna a k přemýšlení nad možnými řešeními problémů, které jsou s ní spojené. Součástí lekce jsou aktivity, které vedou jak k žákovské iniciativě, tak podporují rozvoj geografického myšlení a dovedností. V lekci je pracováno i s audiovizuálními ukázkami z České televize nebo Českého rozhlasu.

Cíl lekce

- žák se seznámí s klimatickou změnou a jejími dopady;
- žák diskutuje o dopadech klimatické změny, jak ve světě, tak v ČR;
- žák organizuje a přiměřeně hodnotí získané geografické informace a zdroje dat;
- žák dává do souvislosti informace o klimatické změně a o propojenosti světa;
- žák navrhuje konkrétní řešení pro vypořádání se s klimatickou změnou;
- žák si na základě svého přesvědčení a získaných informací utváří názor, kde by chtěl žít.

Zařazení dle globálního rozvojového vzdělávání

- 7 uvede příklady současných globálních výzev (*chudoba, migrace, zdraví lidí, nezaměstnanost, klimatické změny, konflikty a násilí aj.*) a dává je do souvislosti se svým okolím a se svojí osobou (*např. cizinci zaměstnaní u nás, zboží vyráběné za využití levné pracovní síly, používání jednorázových plastů*).
- 7 zjišťuje, jaké existují přístupy pro řešení globálních problémů (*humanitární pomoc a rozvojová spolupráce, etické spotřebitelství, odpovědné cestování, společensky odpovědné firmy aj.*), a podle svých možností se do řešení aktivně zapojuje.
- 9 hodnotí, jak dění v Evropě a ve světě ovlivňuje jeho život, místo, kde žije, dění v ČR i v jiných oblastech světa.
- 9 vyhodnotí vliv globalizace na rozvoj v oblasti ekonomické, sociální, kulturní, environmentální i politické.
- 7 Uvede příklady dopadů lidské činnosti (*využívání zdrojů – vody, půdy, surovin atd., nakládání s odpady, rostoucí spotřeba či doprava, ...*) na životní prostředí a vysvětlí, jak jsou zpětně ovlivňovány životy lidí.
- 7 Vyjádří vlastním způsobem souvislosti mezi konkrétními globálními výzvami či procesy (*např. chudobou, rostoucím počtem obyvatel, rozvojem technologií...*) a stavem životního prostředí.
- 7 Vyjádří svůj názor na skutečnosti, dění a probíhající procesy, které se týkají životního prostředí místa, kde žije (*např. rušná ulice, málo zeleně, nová výstavba apod.*).
- 9 Dá do souvislosti současné dění a procesy ve světě se stavem životního prostředí (*např. klimatické změny, znečištění ovzduší, znehodnocení půdy, problematika odpadů...*), najde paralely mezi situacemi v blízkém okolí a ve světě.

- 9 Odvodí a na příkladech uvede, jak charakter a stav prostředí ovlivňuje životy lidí ve světě (*např. kulturní a společenské zvyklosti, příležitosti zaměstnání, zdraví obyvatel...*) a jaké důsledky pro ně mají změny ve stavu životního prostředí.

Klíčová slova

klimatická změna, E-U-R, desertifikace, tání permafrostu, zvyšování hladiny oceánu, sucho

Cílová skupina

žáci 2. stupně ZŠ, 7.,8.,9. ročník

Časová dotace

lekce je rozvržena na 4 vyučovací hodiny

Mezipředmětové vazby

Z, ČJ, VO, VV

Metodický komentář:

– Celá lekce je rozvržena do čtyř vyučovacích hodin. První hodina se věnuje klimatické změně, ve druhé a třetí hodině se žáci věnují skupinové práci, kdy se zabývají řešením budoucí ztráty domovů z důvodu klimatické změny. Čtvrtá hodina je věnována prezentaci skupinové práce a zpětné vazbě. Lekci je možné vyučovat po jednotlivých hodinách nebo rozdělit do dvou 2hodinových bloků. Doporučujeme zejména spojit druhou a třetí hodinu, aby měli žáci dostatek času na tvořivou činnost. Není nutné využít všechny aktivity, je možné využít pouze některé a v různých obměnách. I přesto ale doporučujeme, aby i po případné redukci aktivit bylo zachováno schéma E-U-R (aby proběhly aktivity jak v rámci evokace, tak v rámci uvědomění si významu nových informací a reflexe).

1. HODINA: CO TO JE KLIMATICKÁ ZMĚNA?

Metodický komentář:

– Učitel se na úvod hodiny žáků ptá, kde by chtěli žít, aby byli vtaženi do tématu. Následně přistoupí, společně s žáky, k opakování zákonitostí o klimatu, aby bylo možné dále navázat s tématem klimatické změny.

1) EVOKACE (5–10 min)

Kde byste chtěli žít za 30 let? Představte si, že nejste nijak limitováni financemi a můžete bydlet kdekoli na světě. Proč byste si toto místo zvolili a proč si myslíte, že se vám tam bude dobře žít?

- Žáci mohou odpovědi prodiskutovat v lavici nebo mohou odpovídat pouze za sebe. Aby měli srovnání se spolužáky, tak doporučujeme, aby své odpovědi zaznačili dohromady do nástěnné mapy světa pomocí vlaječek, lepicích lístečků nebo lepicích teček s jejich jmény, které bude možné v případě potřeby přelepit jinam. Když budou označovat svoje místo, tak mohou říct, proč si dané místo vybrali. Souběžně s mapou světa je možné využít i mapu ČR v případě, že by někteří žáci měli výrazné regionální citění a chtěli v budoucnu bydlet na stejném místě jako doposud. I to by mohlo být předmětem rozvinutí diskuse dalším směrem.

Následně učitel přechází k opakování tématu o klimatu:

- Co to je klima/podnebí? Jaké jsou rozhodující charakteristiky, které určují klima?
- Jak je charakterizováno klima u nás?
- Dokázali byste říct, co je vlastně klimatická změna?
- Jak se u nás / ve světě projevuje?

B) Uvědomění si významu nových informací (30–35 min)

Metodický komentář:

– Učitel žákům rozdá pracovní listy, kam budou po prvním zhlédnutí videa zaznamenávat své odpovědi. Na začátek doporučujeme dát žákům čas, aby si pracovní list prošli sami a následně ho projde učitel společně s žáky, kdy zjišťuje, zda všemu uvedenému rozumějí. Video je vhodné pustit 2×, aby měli všichni žáci možnost pochytit všechny detaily a doplnit své odpovědi. Otázky 4 a 5 je možné brát jako bonusové. Slabší žáci tak budou mít více času na to, aby vypracovali tři stěžejní otázky.

Videoukázka

Učitel pustí žákům video „Klimatická změna“:

➔ <https://www.youtube.com/watch?v=52dFIY1WU7> (video trvá asi 10 minut).

1. Jak bys popsal/a svými slovy klimatickou změnu?
2. Jaké jsou hlavní příčiny klimatické změny?
3. Jakou roli v tom všem hraje člověk?
Bonusové otázky
4. Jakou novou informaci ses dozvěděl/a?
5. Byla pro tebe nějaká informace překvapivá?

Metodický komentář:

– Následně vede učitel diskusi o tom, co si žáci poznamenali, a pokládá doplňující otázky. Diskusi lze zaměřit na fakta o samotné klimatické změně, na její dopady na lidstvo, faunu, flóru, a jak se můžou tyto dopady projevat i u nás, na našem území.

Vstupní otázky do diskuse:

- Dokázali byste říct, jak se klimatická změna projevuje na území ČR?
- Všimli jste si projevů, které lze spojit s klimatickou změnou, v okolí školy nebo bydliště?
- Pokud ano, mohli byste uvést konkrétní příklady?
- Můžeme hovořit i o extrémních událostech spojených s klimatickou změnou na našem území?
- Ovlivnily tyto události nějak život lidí? A jakým způsobem?
- Mohly by náš život ovlivnit i klimatické události světové úrovně? Které události by to byly a jak by nás ovlivnily?

C) REFLEXE (5–10 min)

■ Metodický komentář:

– Žáci mají jako závěrečný úkol v hodině zpracovat vlastní myšlenkovou mapu na téma: *Jak mě může klimatická změna ovlivňovat?* Podle času tak mohou činit i ve dvojici nebo je možné udělat hromadnou reflexi hodiny na tabuli. Celá třída se bude podílet na tvorbě jedné myšlenkové mapy, kterou bude vytvářet učitel podle instrukcí žáků, nebo žáci mohou postupně chodit k tabuli a doplňovat slova sami.

V tomto úkolu je možné pracovat i s variantou pro slabší žáky. Dostali by již doplněnou myšlenkovou mapu o pár konkrétních pojmů, které by mohli dále rozvíjet. Mohli by si rovněž zvolit, zda chtějí pracovat sami, ve dvojici, v týmu nebo by chtěli využít ICT koutek ve třídě.

Jak mě může klimatická změna ovlivňovat?

2.–4. HODINA: KDE BUDEME BYDLET?

Náplň hodiny: Žáci v této části hodiny spolupracují ve skupinách. Měli by zvládnout samostatnou práci s pracovním listem, dohledávání dalších informací, a přitom si zopakovat základní kartografické dovednosti. V průběhu samostatné práce mohou využívat atlas, internet a další zdroje.

Metodický komentář:

– Druhá a třetí hodina by měly být ideálně učeny kontinuálně, aby se žáci dostali do tématu a pokračovali v něm. V případě, že je lekce vyučována v jednotlivých hodinách zeměpisu, tak na začátku hodiny musí učitel opět evokovat téma a informace, které zazněly v minulé hodině, aby si žáci oživil, kam až došli v minulé hodině.

1) Evokace (10–20 min)

Metodický komentář:

– Žáci mají na začátku hodiny za úkol podívat se na fotografie v pracovním listu a ve dvojici diskutovat o následujících bodech. Učitel nechá žákům prostor, aby si doplnili do tabulky, na co přišli, a následně s žáky o fotografiích diskutuje. Výčet fotografií není vyčerpávající, tudíž doporučujeme připravit si i další doplňující fotografie s projevy klimatické změny a promítnout je žákům z dataprojektoru nebo je v tištěné formě poslat po třídě.

Žáci mají za úkol zamyslet se nad tím:

- Co vidíme na fotografii? Jaký důsledek klimatické změny může být na fotografii znázorněn?
- Kde na Zemi se tento jev může vyskytovat? Může probíhat i u nás?
- Jakým způsobem daný jev ovlivňuje životy obyvatel a jejich domovy?

Fotografie v pracovním listu.

Metodický komentář:

– Sledované jevy na fotografiích: 1. písečná bouře / desertifikace, 2. zvyšování hladiny oceánu / zanikání ostrovů, 3. tání permafrostu, 4. tání ledovců / ubývání habitatů zvířat, 5. vymírání korálových útesů, 6. sezónní požáry v důsledky nadměrného sucha

– Evokaci lze doplnit ještě o následující video, které lépe demonstruje vliv lidské činnosti a dopady klimatické změny pro lidstvo, jež budou hlavním tématem pro následující hodiny. Učitel pak doplňujícími otázkami cílí přímo, aby poté přímo navazovala následující činnost.

Videoukázka

Učitel může pustit žákům video „Změna klimatu a vliv lidské činnosti“:

➔ <https://edu.ceskatelevize.cz/video/11698-vliv-cloveka-na-zmenu-klimatu>

Doplňující otázky:

- Jaké myšlenky ve videu zazněly? Co vám přišlo podstatné? A co vám přišlo jako nejdůležitější poselství videa? Co začne být v nejbližší době velkým problémem? Mělo by si lidstvo pomalu začít tvořit nějaký plán, pokud začne být hodně krajín neobyvatelných?
- Víte, jestli se ve světě podporuje zmírnění dopadů globální změny klimatu? A konkrétně v Evropské unii? Zaznamenali jste v poslední době nějakou iniciativu?

2) Skupinová práce / Projektová výuka – uvědomění si významu

nových informací (70–80 min)

Metodický komentář:

– *Učitel rozdělí třídu do skupin. Doporučujeme maximálně pětičlenné skupiny, aby efektivně spolupracovali všichni žáci ve skupině a zvládli si rozdělit úkoly. Každé skupině zadá učitel jeden pracovní list a následně je seznámí se zadáním úkolu.*

- „V každé skupině jste dostali zadáno jedno konkrétní místo, které je ohroženo kvůli měnícím se podmínkám, které jsou urychlovány klimatickou změnou. Každá skupina se potýká s jiným problémem. Vaším úkolem je vžít se do pozice místních lidí a představit si, že přicházíte o svůj domov a musíte s touto situací bojovat, abyste se připravili na budoucnost. Popřemýšlejte o své situaci a snažte se najít potenciální řešení, které by vám zajistilo stabilní domov do budoucna. Můžete se zaměřit na to, jak byste problém řešili v daném místě, ale je nutné se na problém podívat i z hlediska státu nebo jako na mezinárodní problém. Můžete si tedy připravit řešení, kdy oslovíte svou vládu, okolní státy o pomoc apod.“
- Hlavní informace o vaší lokalitě naleznete na pracovních listech, které leží před vámi. Můžete používat internet pro vyhledávání dalších informací, školní atlas či další pomůcky.
- Vaše závěrečné myšlenky a argumenty představíte na posteru, který ve skupině vypracujete společně. Dostanete ode mě papír velikosti A3, kde by se kromě vašich návrhů řešení, sepsaných v bodech, měla objevit i mapa vaší oblasti a doplňující informace o ní. Mapa by měla mít všechny kartografické náležitosti (název mapy, mapové pole, legendu, měřítko, tiráž, směrovku), měla by být přehledná a sloužit k tomu, aby se ostatní spolužáci zorientovali, kde jste daný problém řešili. Po skončení práce (asi za 80 minut) si jednotlivé postery navzájem představíte a seznámíte spolužáky s vaším problémem a jak by ho vaše skupina řešila.“

Metodický komentář:

- V případě větší časové dotace nebo rychlé skupinové práce je možné, aby žáci navíc ve skupině připravili krátký článek do časopisu nebo novin (max. 200 slov), který by byl další výpovědí upozorňující na daný problém a nastínil by potenciální řešení.
- Učitel žáky rovněž při zadání úkolu seznámí s tím, co by mělo při prezentování zaznít, a na co se bude dávat při hodnocení a zpětné vazbě důraz. Doporučujeme, aby si každý učitel vytvořil vlastní kritéria podle schopností konkrétních žáků. Je možné inspirovat se v tabulce níže.
- Učitel dále funguje jako poradce a obchází jednotlivé skupiny. Kontroluje, jak pracují, případně vysvětluje zadání a směřuje je správným směrem k řešení problémů. Průběžně žáky motivuje. Všichni žáci by se měli seznámit s obsahem pracovního listu a rozdělit si práci na posteru a na řešení problému. Učitel zmíní, že je vhodné rozdělit si práci tak, aby jeden člověk koordinoval skupinu a hlídal čas. Pomohl určit, kdo bude kreslit mapu, kdo vyhledávat další informace, kdo bude sepisovat shrnutí navrhovaných řešení a kdo bude prezentovat hlavní výtvar apod. Žáci by rovněž měli dbát na dodržení časového limitu. Pro sběr dalších informací mohou využívat internet.

3) Reflexe (45 min)

Reflexe obsahu

Metodický komentář:

- Učitel vysvětlí, jak budou skupiny prezentovat a zopakuje, jak byla nastavena kritéria prezentací. Zdůrazní, co by v prezentaci mělo zaznít, a zopakuje časový limit, který by měl být dodržen. Žáci by měli stihnout představit stát nebo konkrétní oblast, problém, který danou lokalitu sužuje, a jejich řešení. Doporučujeme, aby žáci prezentovali své výtvary v rozmezí 5–10 minut.

Navrhujeme vytvořit si hodnotící tabulku, do které bude možné zaznamenávat, zda skupina úkol splnila (např. ANO/NE nebo 1/0) nebo si vymezit hodnotící škálu (např. splněno, splněno s výhradami, nesplněno atd.), popř. konkretizovat nedostatky, nebo naopak vyzdvihnout přednosti. Doporučujeme rozdělit si hodnocení do několika skupin, např.: obsahové zpracování (mapa – správnost a čitelnost, popsání problému, relevantní navrhovaná řešení), dodržení časového limitu (jak pro vytváření posteru, tak u samotného prezentování), projev při prezentování (spisovnost, dostatečná hlasitost, kontakt s publikem) a zhodnocení práce ve skupinách (v průběhu tvorby a při prezentování). Učitel pak může s oporou okomentovat výstupy žáků podle tabulky a zhodnotit aktivitu v jednotlivých skupinách. Dále může pokládat doplňující otázky a dát prostor i dalším žákům, kteří by se chtěli dozvědět o tématu více, nebo též klást doplňující otázky.

OBSAHOVÉ ZPRACOVÁNÍ	Vypracování mapy	
	Popsání problému	
	Navrhované řešení	
ČAS	Tvorba posteru	
	Prezentace	
PROJEV	Srozumitelnost	
	Spisovnost	
	Kontakt s publikem	
SKUPINOVÁ PRÁCE	Tvorba posteru	
	Zapojení při prezentování	

Reflexe postoje

Metodický komentář:

– *Po prezentacích a závěrečném zhodnocení se učitel vrací k otázkám, které zazněly na začátku lekce, „Teď jste se dozvěděli hodně nových informací. Ovlivnily vás nějak? Kde byste teď chtěli žít za 30 let? Proč byste si toto místo zvolili? Je to jiné místo, než jste si vybrali původně?“*

Pokud si žáci uvědomí, že by chtěli žít jinde, než si původně mysleli, tak doporučujeme opět využít nástěnné mapy světa. Žáci tak mohou přesunout vlaječku, lepicí papír anebo tečku se svým jménem. Měli by být schopni zdůvodnit, proč se rozhodli, že by chtěli žít jinde než na začátku lekce, případně říct, proč své rozhodnutí nezměnili. Toto zhodnocení lze provést jak ve dvojici, tak i hromadně v celé třídě.

Metodický komentář:

– *Učitel na závěr vede diskusi, aby mohli žáci reflektovat, v čem jim lekce přišla podnětná. Lze se rovněž zaměřit na to, co se žákům nejvíce líbilo, nebo naopak v čem spatřovali nedostatky.*

Pomohlo vám toto téma porozumět propojenosti světa? V čem konkrétně jste ji viděli?

Jak moc se týká klimatická změna vás osobně?

Kdo nejvíc pociťuje dopady klimatické změny?

Umíme pomoci zemím, které jsou zasaženy dopady klimatické změny?

Co můžeme konkrétně udělat my?

ZÁVĚREČNÉ INFORMACE

Pomůcky:

lepící papírky nebo vlaječky, tvrdý papír velikost A3 (nebo A2) do skupiny, pastelky, fixy, pravítko, flipy, přístup k internetu a počítač nebo jiné digitální zařízení, projektor, reprobedny (pro kvalitní sledování a poslech audiovizuálních ukázek)

Tip od učitele:

- Petr Chára, učitel

Velmi důkladně a detailně zpracovaná lekce. Pro zkušeného pedagoga bude radost ji společně se svými žáky absolvovat. Zajímavě a atraktivně zpracované téma, které podněcuje ke kritickému myšlení, aktivní spolupráci a komunikaci, přináší řadu poznatků a důležitých informací. Hodiny organizačně uspořádány do jednotlivých fází E-U-R a plně respektují současné moderní pojetí učení a vzdělávací trendy.

Zařazení dle RVP ZV

- žák organizuje a přiměřeně hodnotí geografické informace a zdroje dat z dostupných kartografických produktů a elaborátů, z grafů, diagramů, statistických a dalších informačních zdrojů (Z-9-1-01);
- žák používá s porozuměním základní geografickou, topografickou a kartografickou terminologii (Z-9-1-02);
- žák zvažuje, jaké změny ve vybraných regionech světa nastaly, nastávají, mohou nastat a co je příčinou zásadních změn v nich (Z-9-3-03);
- žák uvádí na vybraných příkladech závažné důsledky a rizika přírodních a společenských vlivů na životní prostředí (Z-9-5-03);
- žák uvede některé globální problémy současnosti, vyjádří na ně svůj osobní názor a popíše jejich hlavní příčiny i možné důsledky pro život lidstva (VO-9-5-02);
- žák objasní souvislosti globálních a lokálních problémů (VO-9-5-03).

Pracovní listy

- Kde budeme bydlet – žák
- Kde budeme bydlet – skupinová práce

Použité zdroje

- BLAHUTA, Tomáš. *refresher.cz*: „Dokáží afričané zabránit rozšiřování Sahary pomocí projektu Velká zelená zed' Afriky?“ 27. květen 2015 18:07. [cit. 14. 5. 2021]. Dostupný z WWW: <https://refresher.cz/26410-Dokazi-Africane-zabranit-rozsirovani-Sahary-pomoci-projektu-Velka-zelena-zed-Afriky>.
- ČTK. *irozhlas.cz*: ‚Je to nezastavitelné.‘ Požáry v Austrálii skončily, ale klimatické katastrofy pokračují dál. 29. února 2020 9:15. [cit. 14. 5. 2021]. Dostupný z WWW: https://www.irozhlas.cz/zpravy-svet/klimaticke-katastrofy-australie-pozar-povoden_2002290915_ada.
- Globálne vzdelávanie v predmete geografia. 1. vyd. Bratislava: Človek v ohrození, n. o. 2020. 112 s. ISBN: 978-80-89817-42-9.
- HERINK, Josef. Myšlenkové (mentální) mapy. *Metodický portál: Články* [online]. 20. 03. 2014, [cit. 2021-06-28]. Dostupný z WWW: <https://clanky.rvp.cz/clanek/c/Z/18611/MYSLENKOVE-MENTALNI-MAPY.html>.
- kar. *ct24.ceskatelevize.cz*: Vznikly požáry přirozeně a jaké jsou dopady na klima? 3. leden 2020. [cit. 14. 5. 2021]. Dostupný z WWW: <https://ct24.ceskatelevize.cz/veda/3020060-vznikly-pozary-prirozene-a-jake-jsou-dopady-na-klima-situace-v-australii-v-deseti>.
- *Kiribati*. Wikipedia [online]. [cit. 20-06-2021]. Dostupné z: <https://cs.wikipedia.org/wiki/Kiribati>.
- LOUKOTA, Ladislav. *nedd.tiscali.cz*: Stát, který se potápí, má plán: Stoupnout s oceánem. 18. srpna 2020 17:55. [cit. 14. 5. 2020]. Dostupné na: <https://nedd.tiscali.cz/stat-ktery-se-potapi-ma-plan-stoupne-s-oceanem-494720>.
- Metoda E-U-R. [online]. [cit. 2021-6-28]. Dostupný z WWW: https://wiki.rvp.cz/Knihovna/1.Pedagogick%C3%BD_lexikon/E/E-U-R.
- *Niamey*. Wikipedia [online]. [cit. 20-06-2021]. Dostupné z: <https://cs.wikipedia.org/wiki/Niamey>.
- *Niger*. Wikipedia [online]. [cit. 25-06-2021]. Dostupné z: <https://cs.wikipedia.org/wiki/Niger>.
- *Norilsk*. Wikipedia [online]. [cit. 25-06-2021]. Dostupné z: <https://cs.wikipedia.org/wiki/Norilsk>.
- PAPEŽ, František. *Idnes.cz*: Silnice se kroutí, domy se bortí. Tání permafrostu stojí Rusy miliardy. 26. října 2019 20:01. [cit. 14. 5. 2021]. Dostupný z WWW: https://www.idnes.cz/zpravy/zahranicni/rusko-permafrost-tani-skoda-plynovod-zeleznice.A191021_205127_zahranicni_aha.
- *Požáry v Austrálii (2019-2020)*. Wikipedia [online]. [cit. 25-06-2021]. Dostupné z: [https://cs.wikipedia.org/wiki/Po%C5%BE%C3%A1ry_v_Austr%C3%A1lii_\(2019%E2%80%932020\)](https://cs.wikipedia.org/wiki/Po%C5%BE%C3%A1ry_v_Austr%C3%A1lii_(2019%E2%80%932020)).

Obrázkové zdroje:

- Obr. 1 - Niamey. Commons.wikipedia.org: Tempeda de sable.jpg. 2015-05-30 [cit. 2021-07-02]. Dostupný pod licencí Creative Commons – Share alike 4.0 na WWW: https://commons.wikimedia.org/wiki/File:Tempete_de_sable.jpg.
- Obr. 2 – DUCARME, Frédéric. Commons.wikipedia.org: Baa atoll islands.jpg. 2014-09-14 [cit. 2021-07-02]. Dostupný pod licencí Creative Commons – Share alike 4.0 na WWW: https://commons.wikimedia.org/wiki/File:Baa_atoll_islands.JPG.
- Obr. 3 – RADOSAVLJEVIC, Boris. Commons.wikipedia.org: Permafrost in Herschel Islands 019.jpg. 2014-07-28 [cit. 2021-07-02]. Dostupný pod licencí Creative Commons Attribution 2.0 na WWW: https://commons.wikimedia.org/wiki/File:Permafrost_in_Herschel_Island_019.jpg.
- Obr. 4 – WEITH, Andreas. Commons.wikipedia.org: Polar bear (Ursus maritimus) in the drift ice region north of Svalbard.jpg. 2015-07-31 [cit. 2021-07-02]. Dostupný pod licencí Creative Commons – Share alike 4.0 na WWW: [https://commons.wikimedia.org/wiki/File:Polar_bear_\(Ursus_maritimus\)_in_the_drift_ice_region_north_of_Svalbard.jpg](https://commons.wikimedia.org/wiki/File:Polar_bear_(Ursus_maritimus)_in_the_drift_ice_region_north_of_Svalbard.jpg).
- Obr. 5 - OAR/National Undersea Research Program (NURP). Commons.wikipedia.org: Coral-reef-bioerosion.jpg. 1974-05 [cit. 2021-07-02]. Dostupný pod licencí Creative Commons – Public domain na WWW: <https://commons.wikimedia.org/wiki/File:Coral-reef-bioerosion.jpg>.
- Obr. 6 – FEMA/WOLFE, Mark. Commons.wikipedia.org: Bugaboo forest fire.jpg. 2007-05-15 [cit. 2021-07-02]. Dostupný pod licencí Creative Commons – Public domain na WWW: https://commons.wikimedia.org/wiki/File:Bugaboo_forest_fire.jpg.

Ve světě jako doma

Globální rozvojové vzdělávání učí děti vnímat svět s nadhledem a zároveň ho aktivně ovlivňovat

Samotný název průřezového tématu globální rozvojové vzdělávání (GRV) může znít trochu odtažitě. Skrývá se pod ním ale doslova celý svět. Svět, kde žije už skoro osm miliard lidí, a který se přesto někdy nazývá globální vesnicí. Dění na druhém konci planety už dnes nelze díky prudkému rozvoji technologií, dopravy a médií brát jako něco, co se nás netýká. Globální rozvojové vzdělávání umožňuje žákům lépe porozumět této provázanosti, vzájemným souvislostem například světového obchodu, pěstování oblíbených druhů ovoce, rybolovu, chudoby nebo migrace. Učením se v souvislostech podporuje GRV jejich rozvoj jako důstojných a vzdělaných členů globálního společenství, kteří dokážou vnímat souvislosti světového dění, kriticky o nich přemýšlet a na základě toho se zodpovědně chovat a jednat.

Tato metodika je součástí projektu Národního pedagogického institutu České republiky s názvem Virtuální škola.

Virtuální škola funguje jako laboratoř, ve které Národní pedagogický institut České republiky vyvíjí inovované výukové materiály pro školy, motivuje učitele k zadávání samostatnějších úkolů a při distančním kontaktu s žáky vybízí spíše k diskusi o tom, jak se jim daří samostatně úkoly řešit nebo na jejich řešení samostatně spolupracovat, třeba se spolužáky mimo distanční hodiny. Výběrem témat i způsobem jejich zpracování reaguje na častou otázku žáků: „A k čemu mi to v životě bude?“

Audiovizuální ukázky poskytly **Česká televize** a **Český rozhlas**.

Více na www.npi.cz/virtualniskola

Na přípravě metodik k tématu globální rozvojové vzdělávání spolupracovaly:

Člověk v tísni, o. p. s.

Jednou z priorit vzdělávacích programů společnosti Člověk v tísni realizovaných v Česku je podpora aktivního odpovědného občanství. Vzdělávání pedagogů i přímá práce s žáky se zaměřuje na rozvíjení takových kompetencí, které dětem a mladým lidem pomáhají porozumět současnému světu a jednat svobodně a odpovědně vůči lidem a přírodě ve svém okolí i ve světě. www.clovekvtisni.cz

ARPOK, o. p. s.

Jsme organizace, která od roku 2004 přináší do škol globální rozvojové vzdělávání a pomáhá učitelům otevřeně mluvit se svými žáky o aktuálních tématech dnešního světa (např. odpovědná spotřeba, migrace, chudoba, klimatické změny nebo gender). Pro žáky připravujeme výukové programy, pro učitele metodické materiály, semináře aj. Naším cílem je, aby se globální témata a globální rozvojové vzdělávání stalo přirozenou součástí vzdělávání. www.arpok.cz

Hlavní mediální partneři

Česká televize a Český rozhlas.

Kde budeme žít?

Aneb klimatická změna je tu!

Autor:
Veronika Korvasová

Ilustrace:
Ilona Polanski

Vyrobil Národní pedagogický institut České republiky

2021

www.npi.cz

npi | Národní pedagogický institut
České republiky

